ఈసారి కిలా పోనిండి

ఈ మహా చెత్త రచన నెలా మొదలెట్టడం? "ధృత శక్రాయుధ మింద్రగోపయుత మార్ద్రీభూత భూభాగ మూర్జిత వాః పూర్ణ సరస్తటాక తటినీ శ్రేణీక మామోద వర్తిత కేకి ప్రకరం బలక్షిత దిశా దిత్యంబు" అనడం, నా కెంత మాత్రం ఇష్టం లేదు. ఇలా అనడం మల్లికార్జునభట్టు గారికే చేత నవుతుంది.

"అద్రి గ్రావము లుర్విరాల, బలిఘోషా డంబరంబుల్ వియోగి ద్రోహం బొనరింప, వారి నిధి కెంగే లంటగా వాహినుల్, భద్రేభ ప్రతి మానమూర్తి యగుచున్ పాదోధర శ్రేణి, కుంభ ద్రోణంబులు కుమ్మరించె, విమలాంభః పూర ధారా వళిన్" అనడం కూడా నా కిష్టం లేదు. ఆ పాటి వానలే ఉంటే, దేశం ఎప్పుడో బాగుపడిపోను. అదీగాక ఇది తెనాలివారి ధోరణి.

"హరుడగు తత్పయోద సమయంబున నొక్కట విస్తరిల్లె, నంబరమున నంబుద ధ్వనియు, పల్వల భూములపూరె దర్దురోద్గర రవముల్ మహీరుహ శిఖండములందు, శిఖండి తాండవాంతర, మద మంజుల స్వన ముదారత రమ్యములై వనంబునన్."

మన ప్రథమాంధ్ర మహాకవి బాగానే చెప్పారు గానీ, అది నన్నయ్య చెప్పడమవుతుంది గానీ, నేను చెప్పడం కాదుగదా!

ముందుగా వాన పడుతున్న వాతావరణాన్ని సృష్టించి, ఆ వాతావరణంలో మాత్రమే జరగడానికి అవకాశమున్న కథను

రాద్దామని చాలా కాలంగా అనుకొంటున్నాను. ఈ వానను గురించి రాసేప్పుడు కూడా, మరీ మామూలు రొడ్డ కొట్టుడు ధోరణిలో కాకుండా, కాస్త కొత్తగా ఉండే లాగా రాదామని నా తపన. ఇదివరకెప్పుడూ ఏది రాదామన్నా నాకాట్టే వ్యవధి పట్టేది కాదు. అనుకోవడమూ, అలా అనుకొన్న దాన్ని కాగితం మీద పెట్టడమూ, దాదాపుగా ఒకేసారి జరిగిపోయేవి. ఇప్పుడలా కాదు. ఏం రాదామన్నా వల్లమాలిన అనుమానాలు, ఏం చెబుదామన్నా ఛప్పన్నారు సందేహాలూ, నన్ను - ఇట్టే - ముసురు కొంటున్నాయి.

చాలా కథలు వానతో ఆగిపోతాయి. ఈ కథ వానతోనే ప్రారంభమవుతుంది. వానలేక పోతే ఈ కథ ఉండనే ఉండదు. అందుకనే నేను వానను గురించి, రాయడం గురించి, అంతలా తాపత్రయ పడడం.

ఎవరెవరో మహానుభావులు, వర్షాన్ని వర్ణించిన సందర్భాలను గుర్తు చేసు కొన్నాను గానీ - అవేవీ నావి కావని కనీసం నా అంతరాత్మ కన్నా తెలుస్తున్నదే! ముందు దానికి నేను సమాధానం చెప్పుకో లేక చావాలి!

అసలీ గొడవంతా దేనికిట? నా ధోరణిలోనే, నేనుచెప్పు కొంటూ పోతాను. ఏమయితే, అదే అవుతుంది!

నింగి మీదికి నీటి మబ్బులు దాడి చేశాయని, రాస్తే? దుఃఖాగ్ని ధూమ రాసులతో వియత్తలం క్రిక్కిరిసి పోయిందని రాస్తే? విజయగర్వాంధుడైన స్వర్గాధిపతి మెరపు కత్తితో, ఆకాశాన్ని ఆ కొస నుండి ఈ కొసదాకా సర్రున చీల్చివేశాడని రాస్తే? కరిమబ్బుల మాటున కారెను బోతులు "ఖణేల్" మంటూ రంకె వేశాయని రాస్తే?

పీటిల్లోంచి ఏదో ఒక వాక్యాన్ని ఎంచుకొని, కథను ప్రారంభించుదా మనుకొన్నాను.

"రండమ్మా! అలా కూచోండి!...వారి కోసమేనా?... ఏదో రాసుకుంటున్నారల్లే ఉంది,... ఎవరొచ్చారని చెప్పమంటా రండీ?"

అది మా ఆవిడ గొంతు.

ఇహ - గో (హో) విందా! ఈ పూటకు నా దస్త్రం కట్టేయడం మంచి దనిపించింది. కానీ ఈలోగా నా కింకో చిన్న అనుమానం కూడా కలిగింది. ఆ వచ్చిన వారెవరో ఐదు పది నిమిషాల్లో తేలిపోతే తరవాతన్నా రాసుకోవచ్చు. అంటే విచ్చేసిన వారెవరో ముందు తెలుసుకొని, ఆ తరవాతనే దస్త్రం ముడుద్దామను కొన్నాను.

"ఈ వేళపుడు ఇంట్లో ఉంటారో ఉండరో ననుకొంటూ హడలి పోయాం. మేం నక్కను తొక్కొచ్చినట్టుంది. ఇంటిపట్టున ఉన్నారు...వారిని పిలవండమ్మా! అడగ వలసిన నాలుగూ అడి గేసి వెళ్ళి పోతాం!" అన్నదో గొంతు.

ఆ గొంతు నేనెక్కడో విన్నట్టే ఉంది.

"వారుగానీ మిమ్మల్నిప్పుడు రమ్మన్నారా?" అన్నది మా ఆవిడ.

"లేదు! మా అంతట మేమే వచ్చాం! ఏవమ్మా! అలా రాగూడదరా?" అన్నది మరో గొంతు.

ఈ గొంతును కూడా నేనెప్పుడో విన్నట్టుగానే ఉంది!

"రాకూడదని కాదమ్మాయ్! ఆయన గారు ఇంట్లో ఉన్న సంగతి కూడా, చూసినట్టుగా చెబుతుంటేను- ఒకవేళ- ముందుగా,

వస్తామని చెప్పారేమో ననుకొన్నాను... ఇన్నిటికీ మీ పేరేమిటో చెప్పనేలేదు" అన్నది కాంతం.

ఆ రెండు గొంతుల్లో ఓ గొంతు హాయిగా నవ్వింది. ఆ నవ్వు కూడా నాకు తెలిసిందే!

"మేము మరీ కొత్త వాళ్ళం కాదండీ! ఇప్పటి దాకా, మాకొ్కంచెం...అవునుగానండీ! నన్ను గానీ, ఈవిణ్నిగానీ, మీ రెప్పుడూ చూడలేదంటే నేన్నమ్మను" అన్నదో గొంతు.

"చూశానేమో బాగా గుర్తు లేదమ్మా! ఎవరెవరో, ఎప్పుడూ వచ్చి పోతూంటారు. మరీ తరచుగా వచ్చే వాళ్ళయితే గుర్తుంటారు గానీ...మీరు ఇదే మొదటిసారి గానా ఇక్కడకు రావడం ?"అన్నది కాంతం.

"కాదండీ ... మేం చాలా దూరంనించి వస్తున్నాం. కాస్త అలసటగాకూడా ఉంది. ముందు మంచినీళ్ళివ్వండి. ఆ తరువాత కాస్త కాఫీయో, టీయో, మా ముఖాన పోయండి. ఈ లోగా-వారి నిక్కడకు పంపించండి. తరువాత పనేమీ లేకపోతే, మీరు కూడా మాతో కూచోండి. ఆయన వ్యవహార మేమిటో, మీరుండ గానే తెల్చుకొనడం మంచిది."

నా గుండెల్లో గుండ్రాయి పడింది. ధోరణి చూస్తుంటే - ఈ బంగారు తల్లులు నా చర్మం వొలిచిగానీ కదిలేట్టు లేరు. ఇక లాభం లేదనుకొని దస్త్రం కట్టేశాను.

"వస్తున్నారా?" అంటూ కాంతం - తానే లోపలి కొచ్చింది... "వింటున్నారుగా ధోరణి! పేరు చెప్పడానిక్కూడా నీళ్ళ పోతున్నారు; అదేం తలబిరుసండీ బాబూ! నే నేదో వాళ్ళను

నూపీ లాగుతున్నట్టూ, ఆ లాగుడు నుంచి వాళ్ళు తప్పుకొంటున్నట్టూ మాట్లాడుతున్నారు ... ఎక్కడో ఎరిగిన ముఖాల్లాగే ఉన్నాయి. కాస్త తొందరగా తెమలండి!" అంటూనే ఆవిడ వంటింటి కేసి వెళ్ళింది.

వాళ్ళను పోల్చుకోవడానికి, నాకయితే పది సెకెండ్లు కూడా పట్టలేదు. నేను కాస్త తత్తరపడ్డట్టున్నాను. ఆ సంగతి మంజరి పట్టేసింది.

"నే నిలా వస్తానని మీరనుకొనే అనుకో లేదు గదూ?" అన్నది కౌముది.

"ఇద్దరూ ఎక్కడ కలిశారు?" అన్నాను మంజరిని చూస్తూ.

"నే నడిగిం దానికి సమాధానం చెప్ప కుండా, తెలివిగా మీ రింకో ప్రశ్న వేస్తారని నే ననుకొంటూనే వున్నా! నేనే మనుకొన్నానో - సరిగ్గా మీ రాపనే చేశారు" అన్నది కౌముది.

"నువ్వు చాలా తెలివైన దానివని; నా కెప్పుడో తెలుసు. నీ తెలివి తేటలన్నింటినీ పసిగట్టలేనన్న అనుమానం ఒకప్పుడు నన్ను పీడించింది. అందుకని నీ లాంటి అమ్మాయి లెక్కడుంటారోనని ఆత్రంగా వెదికాను. నీ లాంటి అందగత్తెలు, నీకన్నా మించిన అందగత్తెలు చాలా మంది నాక్కనిపించారు... ఏం? అలా ముఖం ముడుచుకున్నా వేమమ్మా? లోకంలో, నీ కన్న అందంగా ఉండే వాళ్ళిక ఉండగూడదా?" అన్నాను కౌముది కళ్ళల్లోకి చూస్తూ.

"ఉండవచ్చు నేమోలెండి... ఉన్నా రేమో గూడా మరి! ...ఉండకపోతే మీరు మాత్రం అలా ఎందుకంటాల్లెండి? ఇన్నిటికీ

నే నడిగిన ప్రశ్నకు మీరు జవాబివ్వనే లేదు. నే నడిగిన దేమిటంటే—"

"నా ఓపికను పరీక్షకు పెట్టడం నీకు మాత్రం అన్యాయమనిపించడం లేదా? నీకీ మధ్య చాదస్తం మరీ ముదిరినట్టుగా ఉంది, 'మీరిద్దరూ ఎక్కడ కలిశారమ్మా?' అని నేను మర్యాదగా అడిగితే 'ఫలానాచోట కలిశా' మని చెబితే పొయ్యేదానికి, నువ్వు డొంకంతా కదుపుతావేం?" అన్నాను.

కౌముది నా వేపు కళ్ళింత చేసుకొని చూసి, సుతారంగా తలొంచుకొని, అంత కన్నా సుతారంగా కాళ్ళూపుతూ, మళ్ళీ తలెత్తి నా వేపు చూసింది. కౌముది అలా ఎందుకు చేసిందీ, ఎందుకు చూసిందీ నాకు తెలిసి పోయింది. ఆవిడ నోరు విప్పక ముందే - తకీమని నేనే అనేశాను.

"నువ్వేమందా మనుకున్నావో నాకు ముందే తెలుసు. నేను జగన్నాథాన్ని కాను. అతగాడికి ఆడవాళ్ళు కాళ్లూపుతుంటే చూట్టం సరదా! నా స్థానంలో జగన్నాథం ఉంటే, ఊగే నీ కాళ్ళ కేసి లొట్ట లేస్తూ చూసేవాడు. వాడు చూస్తున్నాడని నీవు పసిగట్టావో - వాడిక వెర్రెక్కి చచ్చిందాకా నువ్వలా ఊపుతూనే ఉండేదానివి... ఈ సొల్లు కబుర్లకేం గానీ... ముందా కాఫీ తాగు. అందులోనూ బాగా అలసిపోయా నంటున్నావు" అన్నాను.

ఈసారి మంజరి నవ్వింది.

మా ఆవిడకు వాళ్ళిద్దర్నీ పరిచయం చేశాను.

"అదే ఆయనతో అన్నానమ్మాయ్! నే నయితే అంత బాగా పోల్చుకోలేక పోయినాను..." అన్నది కాంతం.

మంజరి, 'ఫర్వాలేదమ్మా!' అనైనా అన్నది - మర్యాద కోసమే ననుకో, కౌముది ఉబకేసేటందుకైనా — కనీసం నవ్వా నన్నా నవ్వలేదు.

"మీరూ కూచోండి..." అంటూ, గోడ కానించిన కుర్చీని వాల్చింది మంజరి.

"మా ఇంటి కొచ్చినందుకు మిమ్మల్ని మర్యాద చెయ్య వలసిందిపోయి - నాకు మీరు మర్యాద చేయడ మేమిటట్రా?" అన్నది కాంతం.

అన్నదేగానీ ఆవిడ కూచోలేదు.

"మీరు మాట్లాడుతుండండమ్మా! నాకేమో సాహిత్యాలూ చట్టుబండలూ బోధ పడవు. పోనీ - తెలిసినా తెలీకపోయినా, కూచుందామన్నా, ఈపూట పనిమనిషి రాలేదు..."

ఖాళీ కప్పులు తీసుకొని ఆవిడ వెళ్ళి పోయింది.

"నవ్వారేం?" అన్నది మంజరి.

"నువ్వేదో మహానటివని లోకమంతా నిన్ను ఆకాశాని కెత్తుతుందిగానీ, నిత్య జీవితంలో, నిముష నిముషం మేము చేసే అభినయానికి అంతూ పొంతూ లేదు. నువ్వు గాదు సరిగదా - నీ తలదన్నిన జేజెమ్మ దిగొచ్చినా అనుమానించడానికి వీల్లేనంత హాయిగా, ఓ మాట అనేసి మా ఆవిడ చక్కా లోపలి కెళ్ళి పోయింది" అన్నాను.

"అంటే - పనిమనిషి ఎగవేయడమన్నది అబద్ధమంటారా?" అన్నది మంజరి.

"అబద్ధమని నే నొప్పుకోవలసి వస్తే అసలు పని మనిషే పెద్ద అబద్ధం. నీకు తెలీదేమో మంజరీ! నా సంపాదన వేళకింత తిండి తినడానికి సరిపోతుందేమో గానీ, విలాసాలకు సరిపోదు" అన్నాను.

"పనివాళ్ళను పెట్టుకోవడం అవసరం అవుతుంది గానీ, విలాసం కాదే!" అన్నది కౌముది, నా దొంగతనాన్ని కనిపెట్టిన దానికి మల్లే.

"అదే నీకూ నాకూ వున్న తేడా! నీకు అత్యావసరంగా కనిపించే చాలా సదుపాయాలు, నా ప్రాణానికి ఖరీదైన విలాసాలు. ఫోను నీకు అవసరం. నాకు శుద్ధ దండగ. కారు లేక పోతే నీకు క్షణం గడవదు. నాకు ఎవరన్నా కారును దాన మిస్తానన్నా నేను పుచ్చుకోను. టి వి. నీకో మామూలు వస్తువు. నాకో బంగారు కల" అన్నాను.

"మీ రేదో వాదనకోసమిలా అంటున్నారు గానీ - ఇవన్నీ నిజమని, నే ననుకోలేక పోతున్నాను" అన్నది కౌముది.

"నువ్వనుకో లేవు. అనుకో కూడదు. అలా అనుకొంటే నీపేరు కౌముది కాదు...నువ్వు రామకృష్ణయ్య కూతురువీ కాదు...నా మాటలు — నీకీ జన్మలో అర్థం కావు" అన్నాను.

కౌముది ముఖం గంభీరించింది. నేను కాస్త గట్టిగానూ, ఇంకాస్త గొంతు పెంచీ అని ఉంటాను. అన్ని మాటలూ కావు గానీ, 'నీకీ జన్మలో అర్థంకావు' అన్న ఆఖరు వాక్యం కౌముదిని గాయపరిచి వుంటుంది. నేను సర్దుబాటు చేదామనుకొంటుండగానే కౌముది కళ్ళింత చేసుకొని, అననే అన్నది —

"నేను మరీ అంత - మీ రనుకొనేటంత - బండను కాదేమో లెండి" అని.

కౌముదిని చూస్తే నాకే 'అయ్యో! పాపం!' అనిపించింది ఆ క్షణాన.

"అమ్మడూ! నీ తెలివితేటలకూ, నువ్వర్థం చేసుకోడానికీ- అట్టే దగ్గర సంబంధ మున్నదనుకోవడం లేదు. నీకూ నాకూ మధ్య వున్న అంతరం - ఆశ్చర్యంగా చూస్తావేం - అర్థం కాలేదు గదూ? ఇంకాస్త విశదంగా చెబుతాను ... నువ్వు పెరిగిన వాతావరణానికీ, నేను పెరిగిన వాతావరణానికీ ఎక్కడా పొంతన లేదు. నీ అంతస్థు వేరు. నా అంతస్థు వేరు. మన మన అంతస్థులను బట్టే మన సమస్యలు కూడా ఉంటాయి. విమానం తప్పి పోవడమన్న సమస్య నాకెప్పుడూ రాదు. వందరూపాయల నోటు పారేసుకోవడమన్న పొరబాటు నే నెప్పుడూ చేయను. ఎందుకో తెలుసా?" అన్నాను.

"మీ అంతలేసి తెలివితేటలు అందరకూ ఉండవద్దా మరి!" అని ఎద్దేవా చేసింది కౌముది.

నాక్కాస్త చిరాకేసింది ఆ మాటకు.

"నేను చెప్పేది పూర్తిగా వినే వోపికా శ్రద్ధా లేకపోతే - మనం ఇంకోదాన్ని గురించి మాట్లాడుదాం!..." అన్నాను విషయాన్ని తప్పిస్తూ.

"లేదులెండి బాబుగారూ! అక్కగారికి విషయం తెలీదు. కాస్త తొందరపాటు ఎక్కువ ... నేను వింటున్నాను. చెప్పండి!" అన్నది మంజరి!

కౌముది కూడా కాస్త సంబాళించుకొని చెప్పమని అడిగింది. ఆ అడగడంలో, సిన్సియారిటీ ఉన్నదని తోచాకనే నాకు తోచిన నాలుగు ముక్కలూ చెప్పాను.

"నేను నిన్ను తప్పు పట్టను. నీలాగా పుట్టినవాళ్ళూ, పెరిగిన వాళ్ళూ దాదాపు నీలాగానే ప్రవర్తిస్తారని నాకు తెలుసు... ఇప్పటిదాకా నేను వాగిందంతా - నీకు చాదస్తంగా ఉంటుందేమో గానీ, మీ నాన్న గారి కుండదు. ఆయనకు దరిద్రం తెలుసు. ఆకలి తెలుసు. రాళ్ళు మింగేటంత ఆకలీ తెలుసు. అవమానం తెలుసు. లొంగిపోవడంలోని నీచత్వం సైతం తెలుసు. ఆర్జించటం తెలుసు. నువ్వు పుట్టే వేళకు - మీ నాన్న లక్షాధికారి కాదు గానీ, మరీ కటిక పేదవాడు కూడా కాదు. అందుకనే అప్పుడప్పుడైనా పేదలన్నా, పేదతనమన్నా, ఆయన గారి గుండె కరిగి పోయేది. ఆయన తెలివితేటలన్నీ ధనార్జనకోసమే వ్యయం చేసిన సంగతి నీకూ తెలుసు. దరిద్రం లోని అమానుషతనం అనుభవించాడు గనుకనే, తన పిల్లలు దరిద్రం అనుభవించ కూడ దను కొన్నాడు. అనుకొని ఎడా పెడా సంపాదించాడు. సరిగ్గా... ఆ సంపదల మధ్యలోంచి నువ్వు బతుక్కొచ్చావు. నీకు సుఖం తప్ప దుఃఖం తెలీదు. ఆనందం తప్ప విషాదం తెలీదు. ఏ కుర్ర నాయాలూ, నాలుగు రోజులపాటు నిన్ను మిర్రిమిర్రి చూడక పోతే, నీకు దుఃఖం పుట్టుకొస్తుంది. నీవు రాసిన ప్రేమ లేఖకు అవతలివాడు గింగిరాలు తిరగకపోతే, నిన్ను విషాదం ముంచెత్తు తుంది... ఇంతకు మించిన గొప్పగొప్ప సమస్యలు నీకు రావు... అంచేత నేను మనవి చేసుకొనేదేమిటంటే కౌముదిగారూ! నీకూ నాకూ మధ్య, చాలా మెట్ల ఎడం ఉన్నదీ — అని! మన సమ స్యలు, మెట్ల సంఖ్యనుబట్టి మారిపోతూ ఉంటాయి. ఇందాక అన్నాను చూశావా - విమానం తప్పిపోయే సమస్య అని ; అది నాకు రాదు. రాకపోవటానిక్కారణం నా తెలివితేటలు కాదు; నా పర్సు. నాకసలు విమానంలో ప్రయాణం చేయాలన్న కల కూడా రాదు. అలాగే ఏనాడూ నా జేబులో వంద రూపాయల

నోట్టుండే అవకాశం ఉండనప్పుడు, అది పోయే ప్రమాదం కూడా ఉండదు... నేను చెబుతున్నది వింటున్నట్లు లేదు. ఏదో పరధ్యానంగా ఉన్నావు... క్షుద్రనాయనలు వెంటపడడం, ప్రేమ లేఖలు రాయడం, అనేసరికి పాతరోజులు గుర్తుకొచ్చి ఉండాలి. అవునా?" అన్నాను అంటపొడుస్తూ.

కౌముది, ముందుగా బిత్తర పోయింది. ఆ తరువాత తేరుకొని ఫకాలుమని నవ్వింది. ఆ నవ్వులో ఎక్కడా మాలిన్యమన్నది లేదు.

"ఆ సంగతి నేనూ గమనించాను. ఏది? పరధ్యానంగా వున్న సంగతి. మధ్యలో ఆపడమెందుకని ఊరుకొన్నాను." అన్నది మంజరి. "ఒక్కసంగతి చెప్పండి. అక్కగారి విషయం మీకూ తెలిసిందే గదా! తెలిసి కూడా అలా ఎందుకు చేశారు? చాలామంది డబ్బులున్నవాళ్ళు దానధర్మాలు చేశారు; చేస్తున్నారు. నాకు తెలిసినవాళ్లే బోలెడంతమంది ఉన్నారు. కౌముది కూడా ఏవో చందాలు అవీ ఇచ్చినట్లూ, నాలుగు మంచి పనులు చేసినట్లూ రాస్తే మీ సొమ్మేం పోయిందండీ?"

"ఇందులో పోవడానికి నా సొమ్మేంటూ ఏమీ లేదు. అలా రాయడం పెద్ద కష్టం కూడా కాదు. కానీ - అది సహజంగా ఉండదు. ఒక మనిషి మాట్లాడే తీరు, బతికే పద్ధతి, ఆలోచనా విధానం, ఆఖరుకు కట్టు తిట్టూ కూడా - ఎన్నింటి మీద ఆధారపడి ఉంటాయో తెలిస్తే నువ్వలా అని ఉండవు మంజరీ! కౌముది పెరిగిన వాతావరణంలో, పెరిగిన వారందరూ, అచ్చంగా అక్షరాలా అల్లాగే ఉంటారని నేననడం లేదు గానీ, దాదాపుగా అల్లాగే ఉంటారు." అన్నాను మంజరితో.

ఆవిడేమీ అనలేదు. ఏదో అందామని, ఒకటి రెండు సార్లు చిన్న చిన్న గుటకలు వేసి కూడా మానేసింది. నా ధోరణి కౌముదికి నచ్చినట్లు లేదు. ఆవిడ నవ్వడానికి వ్యర్థప్రయత్నం చేసింది. ఎక్కడో ఉన్న చిరునవ్వును పెదవుల మీదికి తెచ్చుకోనేందుకు, కౌముది మల్ల గుల్లాలు పడడం చూస్తే నాకు నవ్వొచ్చింది.

"పిచ్చి పిచ్చి ప్రయత్నాలు చేయమాకు. నువ్వు అంతో ఇంతో అందంగా ఉండే మాట నిజం! నువ్వు నవ్వినప్పుడు కూడా ఫర్వాలేదు - అందంగానే ఉంటావు. కానీ బలవంతాన నవ్వడానికి, ఇంకెప్పుడూ ప్రయత్నించకు" అని కౌముదికి చిన్న సలహా ఇచ్చాను.

"నాకా అవసరం లేదే!" అన్నది కౌముది.

"ఇది మరో బుకాయింపు ... ఎడాపెడా సంపాదించిన డబ్బు ద్వారా సంస్కారాన్ని కొనుక్కొన్న వారిలోనూ, నాగరికతను కొనుక్కోగలమనుకొన్న వారిలోనూ కనబడకుండా ఉండే రోగాల్లో ఇదొకటి. తాము చాలా ఎత్తుగా ఉన్నట్టూ - ఏ విమర్శలు తిట్లు తమను ఈషణ్మాత్రం కూడా కదిలించ లేవన్నట్లు ప్రవర్తిస్తారు. అందుకోసం నానా అవస్థా పడతారు...ఇదిగో ఆగు... నా మాట పూర్తిగా విను. మధ్యలో నాకు అడ్డం రాకు... ఆఁ ... లింకు తెగి పోయింది. ఇప్పుడు నే నేమంటున్నాను?"

"మీకూ ముసలితనం వచ్చేసింది!" అన్నది మంజరి ఫకాలుమని నవ్వేసి. "చాలా సరదాగా ఉంది...మీ రెక్కడున్నారంటే— ఏ విమర్శా, తమ నేమీ చేయలేవన్నట్లుగా ప్రవర్తించడానికి నానా అవస్థ పడతారు" అని మంజరి, తెగిపోయిన కొసదారం నా కందించింది.

"అవును, కరెక్టే! నేను మాటాడే ధోరణి కౌముదికి నచ్చ లేదు. నచ్చదని కూడా నాకు తెలుసు. ఆమె మెహర్బానీ కోసం ఆమెకు నచ్చేలాగా మాట్లాడ వలసిన అవసరం నాకు లేదు. నా మాటలు - కౌముదిని అంతో ఇంతో గాయపరచి ఉంటాయి. నా ఉద్దేశం కూడా ఆవిణ్ని గాయపరచాలనే! గాయం తగిలి గిల గిల లాడిపోతూ కూడా - తనకు దెబ్బలేమీ తగలనట్లుగా కౌముది నటిస్తున్నది. ఆ నటనలో భాగమే ఆవిడ బలవంతంగా నవ్వడానికి ప్రయత్నించడం... గతంలో చాలాసార్లు - అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా ననుకో - నువ్వు నవ్వావు. అది చాలా సహజంగా ఉంది. హాయిగా ఉంది. ఆ నవ్వుకోసం గుంటవెధవలు నీ చుట్టూ ఈగలు ముసిరినట్టు వల విసిరేవారు. వారలా ముసిరి నప్పుడు, ఏ బెల్లంనీళ్ళో చల్లి, వాళ్ళను దగ్గరకు లాక్కు నేదానివి...ఆ నవ్వుకూ, యిప్పటి నీ నవ్వుకూ ఎక్కడా పోలిక లేదు. కావలిస్తే మంజరి నడుగు" అన్నాను.

మంజరి కాస్త యిబ్బందిగా ముఖం పెట్టింది.

"మధ్యలో దాన్నడగడ మెందుకులెండి? మీరు చెబితే నేను కాదన్నాను గనకనా?" అన్నది కౌముది ముఖం ముడుచుకొని.

"నేను చెప్పిన వాటినన్నిటినీ, తుడిచి పారేస్తూనే, అంగీక రిస్తున్నట్టుగా పోజు పెట్టడం కూడా నీ సంస్కారంలో భాగమే. చాలా మంది పరవంచనా, లోకవంచనా చేస్తారు. ఆత్మవంచనా చేసుకొంటారు. మీలాంటివారికున్న మాయరోగ మేమిటంటే, మీరు కావాలని ఆత్మవంచన చేసుకొంటూ, ఆ గోతిలో దిగి గిల గిలలాడుతూ, ఇంకెవరో మిమ్మల్ని వంచించటానికి కుట్రలు చేస్తు న్నట్లుగా మీరు అనుమానపడతారు. ఆ కుట్రలు పారకుండా చేశా

మనీ, చేయగలిగామనీ, మీ భుజాలు మీరే చరుచుకొంటారు. నిజానికి ఇందులో ఏ ఒక్కటీ నిజంకాదు..." అని దులిపేశాను.

ఈ దులుపుడుకు కౌముది రెచ్చిపోతుం దనుకొన్నాను. చెడామడా వాగుతుం దనుకొన్నాను. అదేమీ లేకపోగా కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతమయింది. కౌముదిని చూస్తుంటే నాకే జాలేసింది. పని మాలా నన్ను చూడ్డానికొచ్చిన ఆ చిలకమ్మను ఇలా దులిపేయడం భావ్యం కాదనిపించింది. కానీ - ఇంకోలా చెబితే కౌముది వినిపించు కోదు. మనలో మాట - ఇప్పటికయినా అర్థం చేసుకొన్నదని నేను గట్టిగా అనుకోలేక పోతున్నాను.

"నన్ను మన్నించాలి కౌముది గారూ! తమను నొప్పించా లని నా ఉద్దేశంకాదు. నేను చెబుతున్నది - అచ్చంగా నిన్ను గురించేననీ నువ్వనుకో రాదు. నేను నీ వర్గ స్వభావాన్ని గురించి చెబుతున్నాను...ఇదే మీ నాన్నను గురించయితే - నాధోరణి ఇంకోలా ఉంటుంది."

"ఎలా వుంటుంది ?" అన్నది మంజరి.

"ఆ ప్రశ్న కౌముది అడిగినట్టయితే నేను సంతోషించి ఉండేవాణ్ణి. నాకు తెలిసినంతవరకూ, తన తండ్రిని గురించి కౌముదికి అట్టే సదభిప్రాయం లేదు. ఆయనకు సంపాదించడం తప్ప, మరో యావ లేదని కౌముది చాలాసార్లు అనుకొన్నది. ఒకటి రెండు సార్లు తా ననుకొన్నదేదో పైకి అనేసింది కూడా. రామకృష్ణయ్య గారు, కూతురుకన్నా గడుసు పిండం. ఆయన ఆశ్చర్య పోయినట్టు నటించారే తప్ప నిజంగా ఆశ్చర్యపడ లేదు. ఆయన కటిక దరిద్రంలో పుట్టి పెరిగి, దరిద్రం అంచుల్ని తాకి చూశాడు. చాలా సార్లు ఆత్మాభిమానాన్ని చంపుకొన్నాడు. కానీ చంపుకోనట్టుగా

కథా నిలయం
1328
శ్రీకాకుళం

జనం ముందు ప్రవర్తించాడు. ఏం చేస్తే రూపాయి చేతబడుతుందో అవన్నీ చేశాడు. డబ్బు సంపాదనకు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని ఆయన సద్వినియోగం చేసుకొన్నారు. అలాంటి వాతావరణం లేనప్పుడు, తన తెలివి తేటల్ని ఉపయోగించి, ఆ వాతావరణాన్ని కృత్రిమంగా కల్పించి, అందులోంచి రూపాయలు పిండాడు. ఆయన దృష్టిలో రూపాయి కున్న విలువ ఇంక దేనికీ లేదు. అందు కోసం ఆయన అడ్డమైన పనులు చాలా చేశాడు ... అవునా?" అన్నాను.

"నిజమేనండీ!" అన్నది కౌముది నెమ్మదిగా. "ఆయన్ను చూస్తుంటే నాకు భయమూ, జాలీ కూడా వేస్తుండేవి. కొన్నిసార్లు మందలించాను కూడా... ఆయన వినిపించుకోలేదు."

"వినిపించుకొన్నాడు - కా దనకు" అన్నాను, మధ్యలో అడ్డుపడుతూ.

"వినిపించు కొన్నాడేమో గానీ - అవేవీ ఆయన మీద పని చేయలేదు. కట్టుకు పోయినంత సంపాదించిన తరువాత కూడా, డబ్బు కోసం అంతగా వెంపర్లాడడం చూస్తుంటే - నా కొక్కొక్క సారి చిరాకెత్తు కొచ్చేది" అని ఫకాలున నవ్వింది కౌముది. "ఇది కూడా వర్గ స్వభావమే నంటారా ?"

"ఎందుకా్కదు ? ఆయన దరిద్రం అనుభవించిన వాడు గనక - ఆ బాధలు తన బిడ్డలు అనుభవించ కూడ దనుకొన్నాడు... అను కొని, మీకు బోలెడంత స్వేచ్ఛనిచ్చాడు. నువ్వూ, మీ అన్నయ్యా -అన్నయ్యేనా ? తమ్ముడా ? - మీరిద్దరూ ఆ స్వేచ్ఛను దుర్వినియోగం చేశారు. నువ్వేమో, కనపడ్డ ప్రతి వెధవనూ కవ్వించడం ప్రారంభించావు. మీ వసంత్ గాడు తాగుడుకూ, ముండలకూ

తగలేశాడు...అదే చెప్పొస్తున్నా! కొంత మొత్తం పోగుపడే దాకా - నువ్వు చావు యాతన పడక తప్పదు. రాగా రాగా ఆ యాతనకు నువ్వు అలవాటు పడిపోతావు. అలవాటు పడి, ఇంకా ఇంకా డబ్బు పోగేస్తావు. ఒక దశ దాకా డబ్బును నువ్వు ఆడిస్తావు. ఆ తరవాత అది నిన్ను ఆడిస్తుంది. మీ నాన్నగారు - ఈ రెండు ఆటలూ చూశారు. ఆయన గారికి డబ్బు సంపాదించడ మన్నది - తొలిదశలో లక్ష్యం. మలి దశలో వృత్తి. తుది దశలో ఒక ఉపాసన. జీవితాంతం ఆ దేవతను ఉపాసిస్తూనే ఉన్నారు... అయినా ఆయన తన దరిద్రాన్ని మరచిపోలేదు. దాన్ని మరచి పోయిన రోజున ఉపాసనకు ఉద్వాసన చెబుతాడు...తన లేమిని పదేపదే గుర్తు చేసుకొంటూ, సంపాదనక్కావలసిన ఇన్స్పిరేషన్‌ను ఆయన తెచ్చుకొనే వాడు..." అన్నాను.

"నన్నిక్కడ కూచోబెట్టి మా నాన్న గారిని ఎన్నెన్ని మాట లంటున్నారండీ! ఆయనే గనుక వినివుంటే మీ భరతం పట్టి ఉండే వాడు" అన్నది కౌముది సరదాగా నవ్వుతూ.

"అక్కడే నీవు పొరబడుతున్నది. మీ నాన్న ఒక్క నాటికీ ఆ పని చేయడు. 'నా అసలు స్వరూపం నా కళ్ళకు చూపించావు నాయనా!' అని నన్ను ఉబ్బేసి ఉండే వాడు. కాస్త మంచి గుణాన ఉంటే లోలోపల కూడా మెచ్చుకోవచ్చు. నువ్వలా కాదు. నీ అసలు స్వరూపం చూచుకొనటానికి నీకు చచ్చేంత భయం! ఆ భయంనుండి తప్పుకోడానికి నువ్వు బరితెగించావు..."

కౌముది పళ్ళు గిట్టకరుచుకొంది. రెండు పిడికెళ్ళూ బిగించి నా ముఖంముందు ఆడించి కాళికాదేవిలా ఉగ్రరూపం ధరించింది.

"నేనలా కావడానిక్కారణం నువ్వు కాదా! అంతకన్నా మంచిగా రాయడానికి నీ చేతులు పడిపోయాయా?" అని అరిచింది దయ్యంలాగా!

కౌముది ముఖంనిండా చెమట కమ్మింది. కంఠ నాళాలు ఉబికాయి. కను కొలకులు ఎర్రబడ్డాయి. కోపంతో గజగజలాడి పోయింది.

వంటింట్లోంచి మా ఆవిడ వచ్చింది. మంజరి కూడా గాభరా పడ్డది. కౌముది రెండు భుజాలమీద చేతులు వేసి, అదిమి కూచో బెట్టింది.

"ఏమయిందర్రా?" అన్నది కాంతం — ఆ ప్రశ్న అందరకూ తగిలేట్టుగా.

"ఏం లేదు లేవే! కలిగినవారమ్మాయి గదా! అహంకారం దెబ్బతినేసరికి ఆగ్రహం ముంచుకొచ్చింది... నువ్వు లోపలికి వెళ్ళు. పాలుంటే — ఇంకో మూడు కప్పులు టీ చేసిపెట్టు..." అన్నాను ఆవిడతో.

"ఇదేం లక్షణమయ్యా?" అన్నది కౌముది.

"ఏది?"

"నే నింతగా ఎగిరిపడ్డా, మీరు సర్దుకొని హాయిగా చల్లగా మాట్లాడ్డం?" అన్నది కౌముది.

"అది ఆయన వర్గలక్షణం" అన్నది మంజరి నవ్వుతూ.

ఆమాట - కౌముదిని చల్లబరచడానికన్నదో, నన్ను ఎత్తి పొడవడానికన్నదో నేను చప్పున పోల్చుకోలేక పోయాను.

"నువ్వెందుకన్నా - నువ్వన్నమాట నిజమే! అలా ఉండడం నీ లక్షణం. నాకు సంబంధించినంతవరకూ — మీరిద్దరూ నాకొక్కటే! ఇంకొంచెం వివరంగా చెబుతాను. మీరిద్దరేకాదు - మీ చుట్టూ ఉన్నవారంతా నాకొక్కటే! ఒకరికి అట్టు, మరొకరికి ముక్కా పెట్టడం నా పనికాదు... నాకు న్యాయమని తోచిందేదో నేను చేశాను" అన్నాను.

"మీరు చేసిందంతా చెప్పిందంతా నిజమేనా?" అని నన్ను నిగ్గదీసింది మంజరి.

"నాకు నిజమని తోచింది నేను చెప్పాను. నాకు నిజమని తోచింది నేను చేశాను. మరో సంగతి. ఇందాకణ్నించీ మనం, 'నిజం, నిజం, నిజం' అనుకొంటున్న దున్నదే అది సాపేక్షికం. నీ నిజం వేరు. నా నిజం వేరు. మరో వాడి నిజం వేరు. పోలీసులు చెప్పే నిజం వేరు. నేరస్థుడు చెప్పే నిజం వేరు. లాయరు చెప్పే నిజం వేరు. న్యాయమూర్తి చెప్పే నిజం వేరు. అసలు నిజం వీటిల్లో ఏదో - ఒక్కటయి వుంటుంది. లేదా - వీటన్నింటికీ భిన్నంగానూ ఉండి ఉంటుంది. నాకన్ని వివరాలూ, ఉన్న పళంగా గుర్తుకు రాకపోవచ్చు గానీ - నీ విషయంలో న్యాయం చేశానసే ఇప్పటికీ అనుకొంటున్నాను. కాదా?" అన్నాను.

"కాదులెండి!" అని చప్పరించేసింది మంజరి, "ఎవరి ముఖం వారికి అందంగా కనబడకపోతే, ఈ లోకంలో చాలామంది, అద్దం చూసుకొంటూనే ఆత్మహత్య చేసుకొనేవారు. ఈ సూత్రం, ముఖానికే కాదండీ; అన్నింటికీ వర్తిస్తుంది. మీ ధోరణి మీకు నిజం! అదే ధోరణి నాకు నిజం కాదు."

కౌముది — ఈ సరికి కాస్త తేరుకొంది. చెమటను చిన్న గుడ్డతో తుడుచుకొని, వానిటీ బ్యాగ్ లోంచి అద్దం తీసి —

ఓసారి కనుబొమలు విరిచి చూచుకొని, లిప్‌స్టిక్ సరిచేసు కొంది.

"ఇలాంటి బాగ్ నీకున్నట్టు నాకు తెలియ దమ్మాయ్!" అన్నాను బుజ్జగింపు ధోరణిలో.

ఈ సారి ఎందుకనో గానీ — కౌముది సన్నగా నవ్వింది.

"ఇది నాది కాదు... మంజరిది. నన్ను డబ్బున్నవాడి కూతుర్ని చేశావు గానీ — నాకో వానిటీ బ్యాగ్ తగిలించ లేక పోయావు" అన్నది కౌముది.

"నువ్వాగవే!" అని కౌముదిని నోరు మూయించింది మంజరి. "మనమిప్పుడు నిజాలను గురించి చెప్పుకొంటున్నాం... ఇంతకుముందు మీరు కౌముదితో మాట్లాడుతూ, దాన ధర్మాల ప్రసక్తి తీసుకొచ్చారు... మీకు గుర్తుండే వుంటుంది. రామ చంద్రంగారి ఊరినించి — వారెవరో వచ్చి కాలేజీ పెట్టుకోవ డానికి చందా కావాలంటే —"

"నాకు గుర్తుంది. నువ్వు చిల్లి పైసా ఇవ్వలేదు. డాన్సు ప్రోగ్రామో పాడుప్రోగ్రామో ఏర్పాటు చేసుకోమనీ టిక్కె ట్లమ్ముకోమనీ సలహా యిచ్చావు. ఆమాట నువ్వంటున్న వేళకు. నీవు డబ్బులేనిదానివేం కాదే! పదివేలో పాతికవేలో — ఇలా — ఎడంచేత్తో పారేసి ఉండేదానివేనే! కనీసం — నువ్వు పని చేస్తున్న పది పిక్చర్ల ప్రొడ్యూసర్ల చేత చందా వేయించినా వాళ్ళడిగిన డబ్బుకన్నా ఎక్కువ పోగుపడి వుండేదే! నువ్వా పని ఎందుకు చెయ్యలేదమ్మా?" అన్నాను.

"అవును చెయ్యలేదు" అని నసిగింది మంజరి.

"చెయ్యలేదని నాకూ తెలుసు ఎందుకు చెయ్యలేదూ - అని?" నిగ్గదీశాను మంజరిని.

"ఎందుకు చెయ్యలేదో చెప్పండి?'' అన్నది మంజరి, ఆ సంగతి కూడా నా చేతనే చెప్పింతామని!

"అది నీ వర్గ లక్షణం గనక!'' అన్నది కౌముది ఎగతాళిగా నవ్వుతూ.

"కౌముది ఆమాట ఎగతాళిగా అన్నా - నిజమే చెప్పింది. నీ లక్షణం అదీ! ప్రొడ్యూసర్ల నించి పిండుకొన్న నీ నల్లడబ్బు కదలకూడదు. ప్రొడ్యూసర్లతో నీకున్న ఆబ్లిగేషన్ చెడగూడదు గనుక వారిని చందాలు అడక్కూడదు. కానీ నీ - పేరు మీదుగా ఒక కాలేజీ ఉండాలని - లోపల నీకూ పీకుతూనే ఉంది! అయితే ఆ కాలేజీకి నీ చేతినించి దమ్మిడీ రాలకూడదు. ఇవన్నీ ఆలోచించే-నువ్వు ప్రోగ్రాం ఏర్పాటు చేసుకోమన్నావ్!'' అన్నాను.

"ఇంకోటి మరిచిపోయారే!'' అన్నది మంజరి.

"పోనీ నువ్వు గుర్తు చేయరాదా!'' అన్నది కౌముది.

"నాకు - డాన్స్ ప్రోగ్రాముల ద్వారా కీర్తి సంపాదించుకొందామన్న తపన కూడా ఉన్నదనటం మరచిపోతే ఎలా?'' అన్నది మంజరి.

"పది సినిమాల్లో మాంచి వేషాలు వేసి, పదిపదులు వంద చేతులతో డబ్బునూ, వెయ్యి చేతులతో కీర్తినీ పోగేసుకోవడం మరిగిన వారికి - చిన్న చిన్న ప్రోగ్రాముల ద్వారా కీర్తి సంపాదించుకొందామన్న ఆత్రం ఉంటుందో ఉండదో కూడా తెలీని వాణ్ని కాదు... నువ్వెంత అద్భుతంగా డాన్స్ చేసినా - ఓ మామూలు సినిమాలో, చాలా మామూలు వేషం వేస్తే వచ్చే కీర్తికన్నా తక్కువ కీర్తి వస్తుంది. ఆ సంగతి నీకూ తెలుసు. ఇక్కడ నీకు

డాన్స్ ప్రోగ్రాం ముఖ్యం కాదు. ఆ ప్రోగ్రాంవల్ల వచ్చిన ఆదాయంతో తయారవ బోయే కాలేజీకి నీ పేరు పెట్టడ మన్నదే ముఖ్యం. ఈ ముఖ్యమైన పని నీ డబ్బుతో కాకుండానే, నీ ముఖ మాటాలు చెడకుండానే జరగాలి. నువ్వలా జరిపించావు" అన్నాను.

''ఆ కాలేజీకి నా పేరు పెట్టొద్దని కూడా అన్నానే!'' అన్నది మంజరి.

''ఎందుకనవూ? నీకు వీసమెత్తు కీర్తి కాంక్ష కూడా లేదని నలుగురూ అనుకొనే లాగా చేయడానికి, అంతకన్నా మంచి వాక్యం ఇంకోటి లేదని నీకూ తెలుసు...ఇప్పుడంతా అయిపోయింది గనక ఏమనుకొన్నా ఇబ్బంది లేదనుకో! నిజంగా - నీ వన్న ఆ మాటనే, వారు సీరియస్‌గా తీసుకొని, ఆ కాలేజీకి నీ పేరు పెట్టక పోతే - నువ్వేం చేసి ఉండేదానివంటే -''

''సంతోషించి ఉండేదాన్ని'' అన్నది మంజరి చటుక్కున.

''ఒక్క నాటికీ అలా చేసి ఉండవని పందెం వేస్తా. అసలు - నీ లక్ష్యం వేరే లాగా ఉన్నప్పుడు, పరిస్థితుల్ని ఇంకొక దిక్కుకు ఎందుకు పోనిస్తావమ్మా? నీవు తెలివి తక్కువ దానివేం కాదే!'' అన్నాను.

''ఆ నా బొంద తెలివి,'' అని చప్పరించేసింది మంజరి.

''ఏం చేసి ఉండేదంటారు?'' అన్నది కౌముది.

''అసలా కాలేజీకి శాంక్షన్ రాకుండా చేసేదానివి. కమిటీ మెంబర్లలో నలుగురు నోరుగల వెధవల్ని ఇట్టే పట్టుకొని, వారిని

ఆనందంలో ముంచి లేవనెత్తి ఉండేదానివి. ఆ తిక్క దిగక ముందే, వారిచేత నీక్కావలసిన పనులన్ని చేయించుకొని ఉండే దానివి'' అన్నాను.

"ఎంతెంత లేసి మాటలంటున్నారండీ నన్ను?" అన్నది మంజరి ఆ మాటలేవో తనను గాయం చేసినట్లుగా అభినయిస్తూ.

కౌముది సంగతి నాకు తెలియదు గాని, నాకయితే అది ఫక్తు అభినయమని ఇట్టే తెలిసిపోయింది.

"నిన్ను నేనేమీ కాని మాట లననే అనలేదు. ఉన్న నిజమే చెప్పాను...జ్ఞాపకం చేసినందుకు నీవేమి అనుకోకు...వాడెవడికో ఓ పెద్ద కాంట్రాక్టు కావలసి వచ్చినప్పుడు, ఆ శాంక్షనింగ్ ఆఫీసర్‌ను రాత్రికి రాత్రే వెంట తెచ్చుకొని, తెల్లారే సరికి వాణ్ని కూబి వెధవను చేసి పారేశావు....

"అలా చేయడంవల్ల నీ కేదో పెద్ద లాభం ఉండకపోతే - లోకోపకారార్థం వీడితో ఏకశయ్యన ఉన్నానంటే నే నెలా నమ్మ తానమ్మా? ఆ ఆఫీసర్‌గాడికి పోయిందేమీ లేదు. పోవడమంటూ జరిగితే, అది ప్రజల డబ్బు. ఆ డబ్బు ఏ ఉమ్మాయికో, జగ్గాయికో చేరవలసిందే - తప్పదు. నీ పుణ్యాన - నీక్కావలసిన వాడికి చేరింది. నీతో ఓ రాత్రి గడిపానని, జన్మంతా చెప్పుకోవడం కోసం వాడో గుడ్డి సంతకం చేసి పారేశాడు. ఒక రాత్రి ఉత్తినే పడుకోనేబదులు, వీడితో పడుకొన్నావ్. అంతే తేడా ?'' అన్నాను.

ఈ కామెంట్ కౌముదికి నచ్చలేదు. ఆవిడకు ప్రేమను గురించి, చాలా గమ్మత్తయిన అభిప్రాయాలున్నాయి. వాటినన్నిటినీ నాముందు గుమ్మరించింది కౌముది.

''నేను నీ సంగతి మాట్లాడడం లేదు. మంజరిని గురించి చెబుతున్నాను. నీకు మగనాయనలు వెంట పడడం సరదా! అలా పడకపోతే పిచ్చెక్కి ఛస్తావు. మంజరికి మగవాళ్ళంటే పరమ అసహ్యం. ఈ రోత - ఆవిడ మంగమ్మగా ఉన్నప్పుడే ఆరంభమైంది. మగాడంటే ఏమిటో, లైంగికానందం యెలా ఉంటుందో, తెలుసుకొనే ఈడు రాకముందే, మంగమ్మ చాలా మంది మగవాళ్ళను చూసింది. తన దగ్గర కొచ్చిన వాళ్ళకు లైంగికానందం యిచ్చిందే గానీ - తాను అనుభవించిందని, నే ననుకోను...ఒక రామచంద్రం అంటేనో మాధవరావంటేనో సదభిప్రాయం/ ఉండటం వేరు. అంతకు ముందు తన దగ్గర కొచ్చిన మగవాళ్ళందరి కన్నా - వీరిద్దరూ మంగమ్మ దృష్టిలో మంచివారు. ఆవిడ సినిమా తారగా ఆకాశమంత ఎత్తుకు ఎదిగినప్పుడు కూడా, వారిద్దరి మంచితనాన్ని ఆవిడ మరచి పోలేదు. అంటే మంగమ్మ జీవితంలోనూ, మంజరి జీవితంలోనూ తటస్థపడిన వారందరిలోనూ వీరిద్దరే ఆవిడకు నచ్చారు. ఏమమ్మా అంతేనా?" అన్నాను.

మంజరి కన్నీళ్ళు తుడుచుకొంది. అవి - సినిమా కన్నీళ్ళు ఎంతమాత్రం కావు.

"మగవాళ్ళను సరదాకోసం వేటాడ్డం నీ స్వభావం. మగవాళ్ళ సరదాకోసం వేట జంతువు కావడం మంజరి స్వభావం కాదు- అది ఆవిడ వృత్తి. చాలా మంది ఆ వృత్తిలో ఉండి, ధ్వంసమయి పోయారు. మంజరి మాత్రం ఆ వృత్తి ఆధారంగానే పైకెదిగింది" అన్నాను కౌముదితో.

"మీరు మరీ మమ్మల్ని హీనంచేసి మాట్లాడుతున్నారేమో ననిపిస్తున్నదీ...మంజరీ పైకి రావడానికి ఆవిడ టాలెంట్ ఏ మాత్రం పనికి రాలేదంటారా?" అన్నది కౌముది.

"టాలెంట్ అన్న ముక్కను నువ్వే సెన్స్‌లో అన్నావో నాకు తెలీదు. మంజరి కున్న ముఖ్యమైన టాలెంట్ ఆవిడ అనుభవం. చాలా మంది మగవాళ్ళను ఎరిగి ఉండటంవల్ల ఓ మగ సన్నాసిని చూస్తూనే వాణ్ణి క్షుణ్ణంగా చదవ గలిగేది. ఈ అనుభవం ఆవిడకు చాలా అచ్చి వచ్చింది. మంజరి స్వతహాగా చూపరి. రామచంద్రంవల్లా మాధవరావువల్లా మాటకారి తనం అబ్బింది. మంజరి పెట్టుబడులు ఇవీ! వీటితో ఆవిడ చాలా గొప్ప వ్యాపారం చేసింది. మంజరి ఎప్పుడూ పైకి అనలేదు గాని - ఆవిడ లోపల ఓ కోరిక ఎప్పుడూ, జ్వాల లాగా మండుతూ ఉండేది. అదేమిటంటే - ఎదటివారు తనను చూసి అసూయ పడేలాగా తాను బతకాలని. ఈ కోరిక మంజరి మనస్సును కుమ్మరి పురుగులా తొలిచి పారేసింది..."

"ఇదే వర్గ లక్షణమంటారు బాబుగారూ?" అన్నది కౌముది చాలా నిర్లిప్తంగా.

"మీ నాన్నగారి వర్గ లక్షణమే ఇదీనూ. ఆయన దరిద్రం అంచులు చూశాడు. మంగమ్మా చూసింది. ఆయన పరిస్థితుల్ని తన కనుకూలంగా మలుచుకొన్నాడు. మంగమ్మ కూడా ఆపనే చేసింది. జీవితంలో ఎదురైన ఏ చిన్న అవకాశాన్నీ వీరిద్దరూ విడిచిపుచ్చ లేదు. అవకాశాల కోసం వారు అదే పనిగా అన్వేషించారు. ప్రతి అనుకూల పరిస్థితినుంచీ వారు లబ్ధిని పొందారు. మరీ అవసరమైనప్పుడు పరిస్థితుల్ని తమకు అనుకూలంగా మార్చుకొన్నారు. జీవితం వారికి చాలా నేర్పింది. నేర్చుకొన్నారు. నిటారుగా - నింగిలోకి, నింగిదాకా ఎదిగారు. తమను చూసి ఎదుటి వారు ఈర్ష్య పడి చచ్చే లాగా, రామకృష్ణయ్యా, మంజరీ కూడా బతికారు. ఆత్మవిశ్వాసం + పట్టుదల + తెలివితేటలు + అదృష్టం వారినీ స్థితికి తెచ్చాయి" అన్నాను.

మంజరి కళ్ళు తుడుచుకొన్నది.

"నీ గురించి మరో రహస్యం చెప్పనా? నువ్వు ముందు పుట్టావన్నమాటే గానీ - నీవు కౌముదికి చెల్లివే! అట్టడుగు రాతి పొరల్లోంచి నువ్వు మొలుచుకొచ్చావు. పీల్చడానికి ఒక్క నీటి చుక్క కూడా నీకు దొరకనప్పుడు, గాలిలోంచీ, ఎండలోంచీ నీక్కావలసిన శక్తిని పిండుకొన్నావు...పది జన్మలక్కావలసినంత అనుభవమూ, పది తరాలక్కావలసినంత సంపదా సంపాదించావు... సరిగ్గా ఈ అనుభవం నుంచీ, ఈ సంపదనుంచీ కౌముది పుట్టుకొచ్చింది. జీవితం పట్ల నీకున్న పాటి అవగాహన కూడా మన కౌముదికి లేదు. ఆవిడ తనకన్నీ తెలుసు ననుకొంటుంది. నిజాని కేమీ తెలీదు. ఆవిడకు నచ్చే లాగా నాలుగు తీయని కబుర్లు చెప్పగల వాడికి, తన శరీరాన్ని నిరభ్యంతరంగా అప్పగిస్తుంది. ప్రతివాడూ తనకోసం తహ తహ లాడి పోతూ ఉంటాడని కౌముది నమ్మకం. నిజానికది ఉత్త భ్రమ. ఆవిడ వెనక ఉన్న డబ్బు, ఆ డబ్బు పరంగా ఆమె కొచ్చిన చదువు, ఆ చదువు వల్ల ముసురుకొన్న మనుషులు, ఆ మనుషులు తమ పబ్బం గడుపుకోడం కోసమని ఆమెలో పెంచిన అహంకారం — కౌముదికి జీవితానందాన్ని దూరం చేశాయి..."

ఈ మాటలన్నది మంజరితోనే అయినా, నేను గురి చూసింది మాత్రం కౌముదినే!

కౌముది, కాస్త యిబ్బందిగా కదిలింది!

"అబ్బే! అదేం లేదండీ! మీరు పొరపాటు బడుతున్నారు. నేను మొదణ్ణించీ సుఖంగానే వున్నాను." అన్నది కౌముది.

"నీకొక్కావిడ మెచ్చినా సరే - ఉన్న బాధను చెప్పుకోడం, నీ వర్గ లక్షణం కాదు గనుక నువ్వు బయటపడ్డం లేదుగానీ - నిజానికి నువ్వు ఉండ వలసినంత సుఖంగా లేవు. ఇక మొన్నాడు తాను వెళ్ళిపోతాననగా, ఆ రాత్రి జగన్నాధం నీకు హితబోధ చేసి ఉండక పోతే, నీ బతుకు నిప్పుల కుంపటిలా తయారయి ఉండేది" అన్నాను కాస్త కోపంగా.

"మీరైనా అలా ఎందుకు చేశారండీ? అంతకన్నా కాస్త బాగా చేసి ఉండవచ్చు గదా!" అన్నది కౌముది.

"అది జరగదు. జరగడానికి వీల్లేదుకూడా. అలా చేయడ మంటూ పోతే మంజరి ఆత్మహత్య కూడా చేసుకోకూడదు... జీవితాన్ని నీ కన్నా స్పష్టంగా అర్థం చేసుకొన్నది మంజరి. జీవితాన్ని గురించి నీకు చాలా భ్రమలున్నాయి. మంజరి కలాంటి భ్రమలేవీ లేవు. నీ పునాదులు కృత్రిమమైనవి. నీ నాగిరికత కృత్రిమమైనది. నీ సంస్కారం కృత్రిమమైనది. నీది పరాధీనమైన జీవితం. ఎక్కడ ఏ పాటి చిన్న రాయి కదిలినా, నీ జీవిత సౌధం బీటలిచ్చి పోతుంది!! మంజరి నీకు పక్తు వ్యతిరేకం! ఆవిడకు రెండు జీవితాలున్నాయి. పైకి మనందరకూ కనిపించే జీవిత మొకటి. లోపల - తానొక్కదానికి మాత్రమే తెలిసిన జీవితం మరోటి. తను చేస్తున్నది తప్పో, ఒప్పో మంజరికి తెలుసు. ఆవిడ మెహతా దగ్గరపడుకొన్నా, వెంకటేశ్వర్లుతో పొర్లాడినా, అమెరికన్ కాన్సులేట్ ఛీఫ్ ఆఫీసర్‌తో తాగి తందనాలాడినా, ఇవన్నీ తెలిసే చేస్తున్నది. కావాలనే చేస్తున్నది. ఆవిడ - జీవిత సూత్రాలను తన చేతుల్లోనే ఉంచుకొని, తనక్కావలసిన విధంగా జీవితాన్ని నడుపుకొన్నది. దానిచేత బొమ్మలాట లాడించింది.

ఈ ఆటలకు విసిగి పోయిన జీవితం - ఆమెకు ఎదురు తిరిగి, తన కసి నంతా చివరి క్షణాల్లో తీర్చుకొంన్నది...ఎందరెందరో, తనను చూసి అసూయపడి, ఈర్ష్యానల జ్వాలల్లో మగ్గి పోవాలని కోరుకొన్న మంజరి - ఆ కోరికను సాధించడం కోసం, తన సర్వస్వాన్ని నిస్సంకోచంగా ధార పోసింది. కానీ - తనలో ఉన్న శూన్యాన్ని ప్రేమాను రాగాలతో నింపుకోలేక - భయంకరమైన ఏకాకితనాన్ని భరించలేక—"

"మీరు చాలా తెలివైన వాళ్ళండీ! మీరు చేసిన ప్రతి వెధవ పనినీ సమర్థించుకోవడానికి క్కావలసిన పాయింట్లనీ ఏరి పెట్టుక్కొచున్నారల్లే ఉంది. అడిగీ అడకముందే రకా రకీమనీ చెప్పేస్తున్నారు...ఎవరికో జాలి లేదనీ, దయ లేదనీ మీరంటున్నారు గానీ నన్నడిగితే మీకే లేదంటాను" అని కౌముది వేపు చూసింది మంజరి.

ఆవిడేమీ పలకలేదు. "ఎందువల్ల?" అని నేనూ అడగలేదు. అడిగినా అడక్క పోయినా, తను చెప్ప దలుచుకొన్నది కాస్తా చెప్పిందాకా మంజరి ఊరుకోదని నాకు తెలుసు.

"ఎంచాతనం లే?" అని ప్రారంభించింది మంజరి-

"మీరు కావాలని బుకాయిస్తే తప్ప నావల్ల మీ కొచ్చినంత కీర్తి ఇంకెవరివల్లా రాలేదు....అలా ముఖం చిట్లించకు కౌముదీ! ఆఖరుకు నీవల్ల కూడా రాలేదు. మీ కింత కీర్తిని సంపాదించి పెట్టాను. పైగా నాలుగు డబ్బులు సంపాదించి పెట్టాను. ఈ రెండింటి కోసమూ నా చేత అడ్డమైన పనులూ చేయించారు. నేను ముక్కూ ముఖమూ ఎరుగని వారి కోసం ఆరాటపడ్డట్లు రాశారు. నాకు పెళ్ళి

చేదామని గాని, నన్నొక ఇంటిదాన్ని చేదామని గాని, బిడ్డా పాపలతో నేను సుఖంగా ఉండేట్టు గాని, రాయడానికి మీకు చేతులు రాలేదు.'' అని దులిపేసింది మంజరి.

"నీకెలా చెప్పనమ్మా! నే నివన్నీ కావాలని చేయలేదని, నిన్నెలా నమ్మించాలో నాకు బోధ పడకుండా ఉంది. కోపంలో నువ్వు చాలా అభాండాలు నా మీద వేశావు. కీర్తి కోసమూ, డబ్బు కోసమూ ఆరాటపడి చావడం నీ లక్షణం గనక, అందరిలోనూ అదే లక్షణం నీక్కనిపించడం సహజం! ఒక సన్నివేశంలో నువ్వేంచేసే పంచేస్తావో ఎదటివారు కూడా అదే చేస్తారని, నీలాంటి వారు అనుకోవడం కూడా సహజమే! మరో సంగతి — మంగమ్మగారూ! నువ్వు, ముక్కూ ముఖమూ ఎరగని వారి కోసం ఆరాటపడ్డా వని రాయలేదు ... రాసి ఉండను. నేనేం రాసి ఉంటానంటే 'ఆరాటపడ్డట్టు నటించా' వని రాసి ఉండొచ్చు. అలా రాయడంలో నీకూ తప్పు కనిపించ కూడదు మరి. మొదలియార్ గానీ, చందూలాల్ గానీ ... సరే - నీకు పెళ్ళికాదు. నీలాగా పెరిగిన వాళ్ళను ఉంచుకోవడానికయితే చాలా మంది ముందు కొస్తారు గానీ, చేసుకోవడానికి రారు. ఒకవేళ వచ్చినా - వాళ్ళు నీ డబ్బు కోసమే వస్తారు తప్ప నీ కోసం అసలే రారు. నీ డబుబ కోసం, నీ చుట్టూ తుట్టెల్లాగా కమ్ముకొన్న జనం, అప్పటికే చాలా వుంది. నువ్వు సుఖపడాలంటే, నీ కోసం పడిచచ్చేవాడు కావాలి. ప్రేమబాపతు సినిమా డైలాగులు చెప్పే సరుకు నీ దగ్గరకు చాలా వచ్చింది. వారందరికీ నీ శరీరం కావాలి - అపార మైన కీర్తితో వెలిగిపోయే నీ శరీరం కావాలి. అదిచ్చే ముద్రా నందం కావాలి. నీ ముఖాన ఇన్ని నోట్లకట్టలు పారేసో, ఓ పూలంఫీ — వేషం నీకు ఆఫర్ చేసో — నీ శరీరంతో కాస్సేపు

అడుకొని, దత్తి తీర్చుకొనిపోయే సజ్జు - ఆంధ్రదేశంలోనే ఏం ఖర్మ - దేశం మొత్తం మీదా దొరుకుతుంది; వెదికితే ఇతర దేశాల్లోనూ దొరుకుతుంది. వారెవరూ నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోరు. పెళ్ళి చేసుకొనే వాడు నీ కోసమనీ చేసుకోడు. నీక్కావలసింది, నిన్ను పెళ్ళాడేవాడుగానీ, నీ డబ్బుకు తాళి కట్టేవాడు కాడు...

"అలాంటి సహృదయు డెవడూ నాక్కనిపించ లేదు... నా మీద నెపం వేయడం కాక పోతే, నువ్వొక మగాణ్ని పెళ్ళాడి వాడితో సుఖపడి ఉండేదానివేనా? పెళ్ళి చేసుకోడానికి ముందు వాడికి విషమ పరీక్షలన్నీ పెట్టేదానివి కావా? నువ్వెంత కాదన్నా-ఇది మగాధిక్యత వున్న సమాజం. నిన్ను చేసుకొన్నవాడు — నీ డబ్బు కోసమే చేసుకొన్నా — దాంతోబాటుగా నిన్నూ అదుపు చేయాలని చూస్తాడు. గిరులు గీసి కదల వద్దంటాడు....

"ఆ నిర్బంధంలో నువ్వొక్కనాడు కూడా ఉండలేవు. నీకొక పాట్ నచ్చి, అదే పాట్ డైరెక్టరుకు నచ్చక, ఇంకొక టేక్ తీసుకొంటానంటే, నువ్వు తిరగబడిన సందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి. వాడేదో శాసిస్తున్నట్లూ, ఆ శాసనానికి నువ్వు తలవొంచ వలసి వచ్చినట్లూ నువ్వనుకొని - వాడు చెప్పిందాన్ని వ్యతిరేకించావు... అలాంటి దానివి, నువ్వో మొగుడుతో కాపురం చేయడం అసాధ్యం. నువ్వేం చేసినా 'ఓకే' అని మొగుళ్ళే దొరుకుతారు. వాణ్ని నువ్వసలు భరించలేవు ... అసలు మగవాడంటేనే వల్లమాలిన అసహ్యం నువ్వు పెంచుకొన్నావు. ఇది నీ తప్పు కాదు... నీవున్న వాతావారణంలో ఉన్న ఏ ఆడకూతురు కైనా అలా అసహ్యం కలగడం చాలా సహజం ... నీలో కసి, పట్టుదల, నీ శత్రువుల పట్ల ద్వేషం, నిర్దిష్టమైన లక్ష్యం లేకపోతే - నువ్వంత

పైకి రావు. వచ్చినా, నీ లోపలున్న ఆర్ద్రతను, ఆవిరయిపోకుండా నిలుపుకోలేవు... పైకి నువ్వు మహానటివేగానీ - లోపల మాత్రం మనిషివి. మంచి మనిషివికూడా ... నిన్ను అష్టకష్టాల పాలు చేయడం నా ఉద్దేశం కాదు. నీలాంటివాళ్ళ జీవితాలు ఎలా ముగిసి పోతాయో - సరిగ్గా అలాగే, నీ బతుకూ తెల్లారిపోయింది. మార్లిన్‌మన్రో నీకన్నా నయం, ఆవిడకు అమ్మ, నాన్న ఉన్నారు.

"నీ ఖర్మ కాలిపోతే నీకు వాళ్ళూ లేరు. వాళ్ళెవరో నీకూ తెలీదు ... ఏ ప్రేమానురాగాల కోసం నీ అంతరాత్మ తపించి పోయిందో - అవి ఈనాటికీ దానికి లభించ లేదు. ఇకముందూ లభించవు ... అది అంతియ!''

"అబ్బా! ఇకనన్నా ఊరుకోవయ్యా బాబూ!" అన్నది మా ఆవిడ నన్ను కుదుపుతూ.

ఆవిడ గొంతు గీరపోయినట్లుగా ఉంది.

"ఏమయిందే?"

"నువ్వేమన్నావయ్యా బాబూ! ఈ బిడ్డలిద్దరూ ఎలా ఏడుస్తున్నారో చూశావా? కళ్ళు మూసుకొని చెప్పుకొంటూ పోవడమేనా?" అన్నది కాంతం రవంత రుసరుస లాడుతూ.

నే నెప్పుడు కళ్ళుమూసుకొన్నదీ, నాకు గుర్తులేదు. తీరా చూసే సరికి, అటు కౌముదీ, ఇటు మంజరీ కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకొంటున్నారు. మా ఆవిడ వాళ్ళను ఓదారుస్తున్నది.

''మీ రేమడిగారో, ఆయనేం చెబుతున్నాడో, మీ రెందు కేడుస్తున్నారో, కాస్త నాకు తెలిసేట్లు చెప్పం డమ్మాయిలూ!

నాకు చేతనయిందయితే నేనే చేస్తా." అన్నది కాంతం, వాళ్ల కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ.

నే నయితే గమ్మున ఊరుకొన్నాను గానీ, కౌముది, మంజరి మాత్రం - అంత విచారంలోనూ ఫక్కున నవ్వారు.

"నాకూ, మంజరికీ కూడా, అన్యాయం జరిగిపోయిందండీ! ఇది అన్యాయమనీ, అక్రమమనీ మేమిద్దరం గోల పెడుతున్నాం. ఆయనగారు వినిపించుకోవడం లేదు. బాబుగారు తలుచుకొంటే - మమ్మల్ని బాగుచేసి, మేం సుఖపడేట్టుగా చేయవచ్చు. కానీ అది సుతరామూ వీలు పడ దంటున్నారు. మా బతుకులు ఇల్లాగే — ఇంతే — ఉండా లంటున్నారు. చేతిలో ఉన్న పని గనక - చెప్పు కొంటేనన్నా మనస్సు కరగక పోతుందా, మార్పు చేయక పోతారా - అనుకొని వచ్చాం. ఇద్దరం కలసి, ఇంతసేపు వాగినా బాబుగారి కుందేటికి నాలుగో కాలు మొలిపించలేక పోయాం!" అన్నది కౌముది మా ఆవిణ్ని హోరుసుకొంటూ.

"నీకైనా అంత మొండితనం పనికి రాదయ్యా! కాస్త ముందూ వెనకా చూడాలి. నువ్వేదో వారగ పెడతావుగదాని — ఎంతో దూరం నించి వచ్చారు పాపం" అంటున్నది కాంతం.

మధ్యలోనే -

"అవునండీ! చాలా దూరంనించి వచ్చాం!" అన్నది మంజరి, మరీ నయగారాలు పోతూ.

"వచ్చిన ఆడపిల్లల్ని ఉత్త చేతుల్తో పంపడం నీకు మంచిది కాదయ్యా! ఒకళ్ళ కింత మంచి చేస్తే - ఆ భగవంతుడు మ న కూ చేస్తాడు" అన్నది కాంతం నాకు నచ్చచెబుతున్న ధోరణిలో!

నా వాళ్ళందరూ నా కిష్టమే గానీ, అందరిలోకీ మరీ యిష్టం ఈ మంజరి, కౌముది అంటే! ఈ మంజరిని తలచుకొని, ఎన్ని

రాత్రులు, నిశ్శబ్దంగా రోదించానో ఎవరికి చెప్పుకోను? ఎంత తెలివిగా, ఎంత వొడుపుగా, ఎంత గడుసుగాం జీవించినా - జీవితానంద మంటే ఏమిటో తెలుసుకోకుండానే మంజరి దాటిపోయినందుకూ - దాటి పోవలసి వచ్చినందుకూ - నా కళ్ళు నెత్తురులు కురిశాయంటే ఎందరు నమ్మగలారు? తనకే అన్నీ తెలుసుననుకొంటూ, ఏమీ తెలీని పసి నిసుగు లాంటి కౌముదిని చూస్తే నాకెంత జాలి కలుగుతుందో ఎలా చెప్పను? వారిద్దరూ సుఖపడితే నాకన్నా సంతోషించే వాళ్ళుంటారని, నే ననుకోను. కానీ వారికా రాత లేదు మరి!

"ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యలేను. నా వల్ల కాదు" అన్నాను మా ఆవిడతో ఇవన్నీ అనడం ఇష్టం లేక.

"ఈ సారికిలా పోనీండి! కనీసం వచ్చేసారయినా-"

ఎవరో నా మాడు మీద ఫెడీమని కొట్టినట్లయింది. ఈ మాటన్న దెవరు? నీ వన్నావా? మా ఆవిడన్నదా? కౌముది గానీ, మంజరి గానీ అన్నారా? ఆ అదురులో నేను గొంతు కూడా గుర్తు పట్టలేక పోయాను,

ఎవరంటే నేంగానీ, వీరిద్దరిని గురించి, ఇప్పుడు నేను చేయగలిగినదేమీ లేదు. మరోసారి వాళ్ళను గురించి రాయగలిగిందీ లేదు; రాయవలసిన అవసరం కూడా లేదు!